

Ammattiliito Pro ry:n lausunto asiassa:

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Rikosseuraamuslaitoksesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Rikosseuraamuslaitos sai oikeusministeriötä tulostavoitteen laatia ehdotus organisaatorakenteiden kehittämistarpeista. Toimeksiannon taustalla oli ulkopuolisissa selvityksissäkin ilmi käynyt johtamisen vahventamisen tarve ja huono tavoitteiden seuranta. Tämä on johtanut epäyhtenäisiin käytäntöihin ja toimintamallien puuttumiseen.

Tästä seurauksena voidaan pitää aluekeskusten, ja yksiköidenkin, osittain hyvinkin itsenäistä toimintakulttuuria, jota on kuitenkin pyritty keskushallinnosta ohjaamaan, siinä kuitenkin onnistumatta siten, että ohjaus olisi ollut selkeää ja johdonmukaista.

Uudessa organisaatiomallissa luodaan vastuualueet, jota voidaan pitää lähtökohtaisesti hyvä asiana, mikäli vastuurakenteet ja roolit ovat selkeät. Vastuualueet hoitaisivat ne tehtävät, joita nykyisessä organisaatioissa hoidetaan keskushallintoyksikössä, aluekeskuksissa, arviointikeskuksissa, täytäntöönpanoyksikössä ja Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksessa, jonka lisäksi vastuualueiden tulisi vastata tarvittavista viranomais- ja muista yhteistyöverkostoista yhdessä yksiköiden kanssa. Alueellisissa kysymyksissä vastuualueet voisivat muodostaa alueellisia foorumeita.

Nykyiset kolme aluekeskusta korvataan yhdellätoista rikosseuraamuskeskuksella, jotka hoitaisivat niitä tehtäviä, joita hoidetaan nyt vankiloissa ja yhdyskuntaseuraamustoimistoissa.

Tätä kehitystä ei voi pitää nykyistä organisaatiota virtaviivaistava ja johtamista selkeyttävänä. Vaikuttaakin siltä, että kolmiportaisuus ei todellisuudessa poistu, vaan kolme aluekeskuksen johtajaa korvataan yhdellätoista rikosseuraamuskeskus johtajalla, joskin hieman poikkeavin toimivaltuuksin. Tämä voi johtaa siihen, että johtaminen on entistä epäselvempää ja johtaminen etääntyy nykyistä kauemmaksi siitä tasosta, jossa päivittäistä työtä vankien ja yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden kanssa tehdään. Rikosseuraamuskeskusjohtajan johtaessa jopa kuutta yksikköä, on selvää, että yksikön päivittäinen johtaminen tapahtuu yksikön päällikön toimesta. Tällöin kolmiportaisuus käytännössä säilyy.

Vastuualueiden ja Rike johtajien myötä myös johtajamäärä vähenee vaan lisääntyy, vaikka nimellisesti yksiköitä johdettaisiinkin päällikkö -nimikkeellä. Aluekeskusten muuttaminen Rikosseuraamuskeskuksiksi ei poista välitasoa ja voi lisätä epäselvyyttä johtajuusasioissa ja lisätä hitautta päätöksenteossa. Riskinä voi nähdä myös, että kolmen erilaisen toimintamallin sijaan tulevaisuudessa on yksitoista erilaista toimintaa, jotka jakautuvat vielä erilaisiksi toimintamalleiksi eri yksiköissä, kuten nytkin on tapahtunut.

Tarkoituksenmukaisempaa voisi olla jättää alue-/rikosseuraamuskeskus organisaatiosta pois ja vahvistaa yksikön johtajan osaamista ja roolia. Yksiköiden johtajien johtaessa yksiköitä vastuualueiden ohjauksessa, olisi johtaminen selkeää ja johdonmukaista. Johtamista voidaan tukea riittävällä määrällä apulaisjohtajia, joilla on riittävä vastuualueen tuntemus. Tällöin palattaisiin vuoden 2010 organisaatiouudistusta edeltävän mukaisen toimintamallin suuntaan.

Teemu Kotkanoja, lakimies, sopimusalavastaava
Ammattiliitto Pro ry